

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**Рішення вченої ради Сумського державного університету з питання:
«Підсумки роботи у 2022-2023 навчальному році та основні завдання
на 2023-2024 навчальний рік щодо формування контингенту осіб, які
навчаються за усіма освітніми та освітньо-науковими рівнями,
курсами, формами навчання»**

Розглянувши питання «Підсумки роботи у 2022-2023 н.р. та основні завдання на 2023-2024 н.р. щодо формування контингенту осіб, які навчаються за усіма освітніми та освітньо-науковими рівнями, курсами, формами навчання», вчена рада університету зазначає, що в університеті виконується різноплановий комплекс заходів, які спрямовані на формування якісного контингенту здобувачів освіти. Не зважаючи на те, що у 2023 році військова агресія російської федерації продовжує чинити вплив на демографічну ситуацію в Україні в цілому та у Сумській області як прикордонній зокрема, спричиняючи відтік абітурієнтів за кордон та у західні регіони України, результати вступної компанії 2023 року можуть бути оцінені позитивно. За денною формою навчання по комплексу СумДУ прийом на базі повної середньої загальної освіти у порівнянні з 2022 роком збільшився на 3% (1127 осіб у 2023 р., 1097 - у 2022 р.), по базовому навчальному закладу зменшився лише на 3,5% (1015 осіб у 2023 р., 1053 - у 2022 р.); за заочною формою - по комплексу СумДУ збільшився на 22% (у базовому закладі - на 17%).

Нажаль відбулися негативні зміни в географії прийому (у 2023 р. на 12 % зменшилася кількість вступників з інших областей України). Майже без змін залишається перелік спеціальностей бакалаврату, контингент яких менше 10 студентів на курсі (Середня освіта (Історія, Мова та зарубіжна література), Прикладна математика, Матеріалознавство, Хімія, Галузеве машинобудування, Публічне управління та адміністрування, Електронні комунікації та радіотехніка, Мікро- та наносистемна техніка, Інженерія програмного забезпечення, Облік та оподаткування). Позитивним є вступ випускників коледжів на старші курси на спеціальності Галузеве машинобудування та Матеріалознавство, що зменшує негативні наслідки навчання малокомплектних груп. Проте на інші вищезазначені спеціальності нажаль таке поповнення здійснюється в незначних обсягах або не здійснюється взагалі, що вимагає суттєвої активізації роботи випускових кафедр в профорієнтаційній діяльності.

У 2023 році зміни умов вступу на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, освітнього ступеня молодшого бакалавра та перехід на вступ цього контингенту за широким конкурсом продемонстрував низький рівень підготовки в фахових коледжах СумДУ до

вступного випробування, яке здійснюється Українським центром оцінювання якості освіти (далі - вступне випробування). Це підсилило негативну тенденцію скорочення кількості вступників на старші курси в базовому закладі – прийом за денною формою навчання у порівнянні з 2022 роком зменшився на 12% (в цілому по комплексу збільшився – на 5%). За заочною зменшився в цілому по комплексу на 36% та базовому ЗВО на 38%.

В 2023 році показники прийому у магістратуру зменшилися у порівнянні з минулим роком на 22%. Так за денною формою здобуття освіти зараховано 807 (947 – у 2022 році) магістрів (по базовому закладу - 784 (922 - у 2022 році)). При цьому загальна кількість випускників бакалавратури СумДУ за денною формою навчання у 2023 р. у порівнянні з 2022 р. майже не змінилася. Кількість випускників СумДУ минулих років та випускників інших закладів вищої освіти, що вступили у магістратуру, за денною формою зменшилась на 26% (всього - 345 осіб), з яких випускників інших ЗВО - 175 (в 2022 році - 170), випускників СумДУ минулих років - 170 (в 2022 році - 306). За заочною формою навчання до магістратури у 2023 році зараховано на 43% менше вступників ніж у минулому році, при цьому випуск бакалавратури за заочною формою зменшився на 14%. Однією з причин таких показників прийому в магістратуру є поновлення єдиного вступного іспиту з іноземної мови (ЄВІ) при вступі до магістратури, введення широкого конкурсу по спеціальностям 05, 06, 07, 08, 28, 29 галузей знань та вимога подання військово-облікових документів при вступі.

Нажаль залишаються спеціальності, до магістратури яких вступає менше 10 студентів (Прикладна математика (8 студентів), Мікро- та наносистемна техніка (8 студенти), Політологія (9 студентів)), що вимагає активізації роботи випускових кафедр в профорієнтаційній діяльності перш за все серед випускників відповідних бакалавратів СумДУ та випускників-бакалаврів цих і споріднених спеціальностей інших ЗВО.

У у той же час, не зважаючи на зниження обсягів фінансування вступу за освітньою програмою «Державна служба», збільшено на 8% (з 24 осіб до 26) контингент осіб, які зараховані до Центру післядипломної та професійної освіти.

Продовжує зростати загальний контингент аспірантів та докторантів університету. Проте структура прийому дещо трансформувалась. Так, у 2023 р. СумДУ отримав на 38,4% більше місць державного замовлення на підготовку докторів філософії (137 місць); при цьому загальний контингент аспірантів зріс на 18,4% і склав 979 осіб. Збільшилася частка аспірантів, які проходять підготовку на умовах повної оплати в структурі сукупного контингенту аспірантів (34,2% у 2022 р., 37,6% у 2023 р.). Дещо знизився контингент іноземних аспірантів. Так, якщо в 2022 р. в СумДУ навчалось 44 аспіранти з числа іноземних громадян, то в 2023 р. їх чисельність

зменшилася до 41 особи. У 2023 році спостерігався конкурс не тільки на місця державного замовлення, але і на ліцензійні місця за всіма спеціальностями. Не зважаючи на зростання контингенту аспірантів, актуальною залишається проблема формування малокомплектних груп за майже половиною програм підготовки докторів філософії для дисциплін професійного спрямування.

У 2023 р. знизився прийом до докторантури СумДУ (зараховано 13 осіб, у 2022 р. цей показник склав - 17 осіб). В цілому загальний контингент докторантів зріс на 2 особи та складає 38 докторантів.

Враховуючи тенденції щодо змін контингенту здобувачів освіти, та керуючись необхідністю забезпечення подальшого покращення кількісних та якісних показників його формування, **вчена рада Сумського державного університету постановляє:**

1. Директорам інститутів, деканам факультетів, завідувачам випускових кафедр постійно вживати заходів щодо підвищення конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг бакалаврських та магістерських освітніх програм (перегляду існуючих та започаткування нових) відповідних ліцензованих спеціальностей (з урахуванням нового переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти).

1.1. При цьому враховувати:

а) перспективи затребуваності фахівців на ринку праці у майбутньому з огляду на тенденції розвитку суспільства до неоіндустріалізації, впровадження концепції Індустрії 4.0, розвитку ІТ-технологій, вирішення екологічних проблем, що визначить найбільш затребувані професії (фахівці з робототехніки, 3D-друку, цифрового контенту, альтернативної енергетики; інженер-проектувальник різного профілю, біоінженер; проектувальник «розумного середовища»; екоаналітик; розробники технологій блокчейн, віртуальної або доповненої реальності; цифровий лінгвіст; біогенетик; біоінформатик; телехірург; ІТ – лікар; вчитель біології, математики тощо);

б) економічну обґрунтованість впровадження освітньої діяльності за програмою, а саме: прогнозоване збільшення контингенту студентів при наборі за новою програмою не за рахунок перерозподілу наявного контингенту абітурієнтів, а шляхом їх додаткового залучення в конкурентній боротьбі з іншими ЗВО, прийому випускників минулих років тощо;

в) відповідність кадрового складу та матеріально-технічних можливостей кафедри умовам акредитації за відповідною освітньою програмою;

г) необхідність формування привабливого іміджу спеціальностей (перегляду змісту освітніх програм) – «обличчя спеціальностей», зокрема для кожної освітньої програми використовувати та оновлювати відео-ролики «Трушно про мою спеціальність», які підготовлені медіа-центром та студентами, які активно приймають участь в реалізації інформаційно-рекламної діяльності університету;

1.2. Забезпечити розширення практики проведення (організації) усіма без виключення кафедрами конкурсів, профільних шкіл, гуртків та інших заходів щодо підвищення іміджу університету та популяризації відповідних спеціальностей, пошук інших форм участі кафедр у профорієнтаційній роботі з накопиченням власного медіа-контенту на вебсайтах відповідних кафедр;

2. Органам студентського самоврядування розширити практику залучення активних студентів до проведення профорієнтаційних заходів як на базі університету, так і в закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО) та коледжах, ведення сторінок в соціальних мережах тощо.

3. Директору центру підготовки кадрів вищої кваліфікації (ЦПКВК), завідувачам випускових кафедр вжити заходів щодо збільшення ліцензійних обсягів за спеціальностями аспірантури. Директорам інститутів/деканам факультетів підготувати пропозиції перерозподілу ліцензійних обсягів між спеціальностями та формами здобуття освіти.

Термін виконання: 15.12.2023 р.

4. Випусковим кафедрам по спеціальностям, яким надається особлива підтримка держави, провести до 15.12.2023 року аналіз конкурсних показників, котрі згідно «Положення про критерії розміщення державного замовлення на підготовку магістрів для ЗВО, які знаходяться у сфері управління МОН України» визначають обсяги держзамовлення підготовки в магістратурі. При цьому постійно вивчати досвід інших ЗВО, що мають вищі показники за аналогічними спеціальностями, та вживати заходів щодо зростання показників по спеціальностям, за якими проводиться підготовка фахівців в СумДУ.

5. Директорам/деканам спільно з завідувачем кафедри іноземних мов та лінгводидактики Таценко Н.В. та директором департаменту доуніверситетської освіти та профорієнтаційної роботи (ДДО) Мерзляковим Ю.С. у термін до 15.12.2023 р. провести тестування студентів 4 курсу на університетській онлайн платформі пробного ЄВІ та вжити заходів щодо підвищення рівня володіння іноземними мовами та загальними навчальними компетентностями випускників бакалавратури у формі навчання на курсах підготовки до складання ЄВІ, у т.ч. за рахунок коштів юридичних та фізичних осіб.

7. Постійно розширювати профорієнтаційну роботу з різними категоріями потенційних вступників до аспірантури, зокрема випускниками магістратури СумДУ (тими, що мають рівень наукової активності “середній” та вище) та інших ЗВО; працівниками інших ЗВО, що не мають наукового ступеня та не мають можливості вступити в аспірантуру за місцем роботи; представниками керівного складу підприємств, установ, органів державної влади, які мають багатий практичний досвід тощо.

Відповідальні: завідувачі кафедр, директори інститутів, декани факультетів, директор ЦПКВК Бойко А.О., начальник наукового товариства студентів (слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених (НТСА) Уткіна М.С.

8. З метою розширення контингенту та географії іноземних студентів та аспірантів забезпечити ефективне функціонування оновлених англomовних сайтів ЦПКВК та департаменту міжнародної освіти (ДМО) з постійно поновлюваним інформативним контентом та активним представленням усіх освітньо-професійних та освітньо-наукових програм. Розробити та забезпечити поширення серед фірм-партнерів СумДУ рекламної інформації продукції, зокрема англійською мовою, щодо програм підготовки бакалаврів, магістрів та докторів філософії.

Відповідальні: директори інститутів, декани факультетів, завідувачі кафедр, директор ЦПКВК Бойко А.О., директор ДМО Божко М.О.

Термін виконання: постійно.

9. З метою розширення контингенту студентів та аспірантів за рахунок громадян інших держав проводити системну роботу щодо пошуку можливостей міжнародної акредитації освітніх програм підготовки бакалаврів, магістрів і докторів філософії й організувати співпрацю з відповідними організаціями; активізувати роботу із забезпечення можливості викладання усіх навчальних дисциплін на третьому (освітньо-науковому) рівні англійською мовою.

Відповідальні: проректор з НПР Школьник І.О., директори інститутів, декани факультетів, завідувачі кафедр, директор ЦПКВК Бойко А.О.

Термін виконання: постійно.

10. ДДО, Центру заочної, дистанційної та вечірньої форм навчання (ЦЗДВН) проводити активну профорієнтаційну роботу у відповідності до затверджених планів заходів щодо організації роботи з набору студентів за всіма освітніми ступенями та формами здобуття освіти у 2024 р. При цьому, крім іншого, врахувати необхідність:

а) пошуку та активізації проведення нових форматів профорієнтаційних офлайн заходів для абітурієнтів;

б) використання сучасних форм профорієнтаційної роботи серед абітурієнтів з використанням усіх можливих онлайн ресурсів СумДУ;

в) постійної підтримки актуальної інформації щодо наявних спеціальностей, проведених заходів та тих, які заплановані, можливостей працевлаштування тощо на офіційних сайтах інститутів/факультетів та випускових кафедр, в тому числі, узагальнення в розділі “Абітурієнтам” усієї інформації для вступників з посиланнями на сайти кафедр, сторінки у соціальних мережах, чати у месенджерах, телефони та контакти відповідальних осіб, презентаційні матеріали та відеоролики спеціальностей тощо;

г) обов'язкової наявності офіційної сторінки інститутів/факультетів та випускових кафедр у соціальних мережах Instagram та Facebook та постійне їх адміністрування;

д) використання месенджерів та створення у них груп для консультування класних керівників, абітурієнтів та їх батьків стосовно вступу до СумДУ;

е) розвитку загальноуніверситетської профорієнтаційної онлайн платформи abiturient.sumdu.edu.ua, в тому числі через нові інтерактивні модулі для абітурієнтів з урахуванням їх схильностей, здібностей та психологічних особливостей;

є) впровадження нових форм профорієнтаційної роботи, пов'язаних зі створенням на відкритих освітніх платформах (зокрема, examenarium.sumdu.edu.ua) короткотермінових курсів для школярів із загальних дисциплін з метою популяризації та знайомства зі спеціальностями;

ж) розвиток онлайн платформ СумДУ zno.sumdu.edu.ua та evi.sumdu.edu.ua для проведення комп'ютерних тренувальних тестувань з предметів вступних випробувань з урахуванням особливостей формату їх проведення;

з) проведення у співпраці з Управлінням освіти і науки Сумської міської ради тренувальних комп'ютерних тестувань у форматі пробного НМТ з предметів вступних випробувань для учнів усіх шкіл міста як в онлайн форматі на платформі zno.sumdu.edu.ua, так і офлайн в пунктах тестування;

и) розширення онлайн технологій проведення занять в системі підготовки до вступних випробувань учнів ЗЗСО з віддалених районів Сумської області та інших областей, здобувачів освіти закладів професійної освіти, студентів закладів фахової передвищої освіти (ЗПФО);

і) розширення співпраці з відділами освіти районів, територіальними громадами, класними керівниками випускних класів щодо презентації університету, проведення дистанційних тренувальних вступних випробувань та організації онлайн занять з підготовки до вступних випробувань, в тому числі, для вступників з особливо небезпечних територій;

й) активного залучення органів студентського самоврядування та амбасадорів СумДУ до профорієнтаційної роботи за місцем проживання студентів, насамперед, за межами Сумської області;

Відповідальні: проректор з НПР Бріжатиий О.В., директор ДДО Мерзляков Ю.С., директор ЦЗДВН Мелейчук С.С.

11. Директорам фахових коледжів СумДУ підвищити рівень підготовки випускників підпорядкованих закладів до складання вступних випробувань, директору ДДО Мерзлякову Ю.С. спільно з начальником навчально-організаційного відділу з роботи в позабазових структурних підрозділах Рубаном А.І. посилити контроль за рівнем підготовки випускників, у тому числі шляхом проведення контролю знань за механізмами пробного НМТ.

12. Враховуючи реалії ринку праці та конкурсну ситуацію серед абітурієнтів під час вступних компаній останніх років, рекомендувати приймальній комісії університету при підготовці до затвердження вченою радою університету проекту Правил прийому до СумДУ на 2024 р. та формуванні пропозицій щодо плану прийому за держзамовленням не оголошувати прийом на навчання у 2024 р. за акредитованими спеціальностями (акредитованими освітніми програмами) та формами здобуття освіти, які не мають популярності серед абітурієнтів або програють конкуренцію на ринку освітніх послуг іншим ЗВО, що за результатами прийому останніх 3-х років призводить до формування малокомплектних груп, які не мають поповнення на старших курсах бакалавратури за рахунок прийому осіб на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, освітнього ступеня молодшого бакалавра та/або абітурієнтів з числа іноземних громадян.

13. Продовжити профорієнтаційну роботу у ЗФПО всіх регіонів України, а саме:

- розширити перелік ЗФПО, в яких проводиться активна профорієнтаційна робота щодо вступу на відповідні спеціальності університету на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, освітнього ступеня молодшого бакалавра;
- доручити проведення профорієнтаційної роботи у відповідних ЗФПО випусковим кафедрам у відповідності до фактору спорідненості

спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у цих навчальних закладах;

- запропонувати форми мотивації представників ЗФПО щодо залучення їх до профорієнтаційної роботи СумДУ на базі цих закладів.

Відповідальні: проректор з НПР Бріжаний О.В., директори інститутів, декани факультетів, директор ЦЗДВН Мелейчук С.С., директор ДДО Мерзляков Ю.С.

Термін виконання: постійно.

14. Розробити та подати на затвердження ректорату плани профорієнтаційних заходів щодо популяризації та збільшення зацікавленості у студентів університету в навчанні за паралельною освітою.

Відповідальні: директор ЦЗДВН Мелейчук С.С., заступники директорів інститутів, деканів факультетів з заочної та дистанційної форм навчання

Термін виконання: до 31.03.2024 р.

15. Вжити заходів щодо превалюючого розвитку дистанційної форми здобуття освіти, а саме:

- завідувачам кафедр, директорам інститутів та деканам факультетів організувати забезпечення у повному обсязі україномовними дистанційними курсами освітніх програм у відповідності до навчальних планів дистанційної форми здобуття освіти;
- для збільшення контингенту студентів-іноземців розширити перелік освітніх програм забезпечених англомовними дистанційними курсами на всіх рівнях здобуття освіти.

Відповідальні: директори інститутів, декани факультетів, завідувачі кафедр, директор ЦЗДВН Мелейчук С.С., директор організаційно-методичного центру технологій електронного навчання Зубань Ю.О.

Термін виконання: до 31.12.2024 р.

16. Культурно-мистецькому центру, спортивному клубу продовжувати роботу щодо залучення шкільної молоді до культурно- та спортивно-масових заходів, занять в спортивних секціях та мистецьких гуртках, що проходять (організовані) на базі СумДУ (у тому числі з використанням онлайн-технологій), та спільно з департаментом доуніверситетської освіти та профорієнтаційної роботи вжити заходів щодо збільшення частки осіб цієї категорії учнівської молоді, які навчаються на курсах СумДУ з підготовки до НМТ.

Відповідальні: проректори з НПР Король О.В. і Бріжатиий О.В., директор ДДО Мерзляков Ю.С.

Термін виконання: протягом року.

17. Проаналізувати показники адресного розміщення регіонального замовлення в Україні у 2023 році та вийти з пропозицією до Сумської обласної державної адміністрації – Сумської обласної військової адміністрації щодо розміщення регіонального замовлення у 2024 році на спеціальності в СумДУ, за якими є нагальна потреба у кваліфікованих кадрах регіону та громад області.

Відповідальні: перший проректор Леонов С.В., секретар приймальної комісії Рой І.О.

Термін виконання: до 31.12.2023 р.

Схвалено вченою радою СумДУ.

Протокол №04 від 09 листопада 2023 р.

Голова вченої ради

Анатолій ВАСИЛЬЄВ

Секретар

Анатолій РУБАН